Julius Bomholts mindetale ved H.M Kong Christian X's død

Taler
Julius Bomholt
Formand for Folketinget

Dato
21. april 1947

Sted
Folketinget

Omstændigheder
H. M. Kong Chr. X afgik ved døden d. 20. april 1947.

Det danske Folk har med Sorg modtaget Meddelelsen om Hans Majestæt Kong Christian den Tiendes Død.

Kong Christian den Tiende vandt i usædvanlig Grad det danske Folks Tillid og Hengivenhed. Det blev hans Skæbne at staa i Spidsen for vort Folk under to Verdenskrige, der alvorligt truede vort Fædreland og dets Fremtid, og han udførte sin Kongegerning paa en Maade, som skabte den dybeste Respekt om hans Person, hans Karakters Renhed og Styrke, ogsaa uden for vort Lands Grænser. Vi vil ikke glemme Kongens klare og faste Holdning den 5. August 1914, da Beslutning om Udlægning af Miner i Storebælt blev taget, og vi ved, at hans værdige Færd i Besættelsens onde Aar vil blive husket, saa langt som dansk Historie rækker.

Det var en Lykke for os, at Landets Konge under selv de sværeste Trængsler kunde være hele Nationens Samlingsmærke, et Vidnesbyrd om den danske Aands Ukuelighed. Da Befrielsen kom, var det Kongen, der tolkede vor Glæde, og vi vil altid i Danmarks Rigsdag med Taknemmelighed mindes den 9. Maj 1945, da Kongen genaabnede Rigsdagen med de varmeste Ønsker for dens Fremtid. I store Stunder formaaede Kongen at finde udtryk for de Følelser, der forenede os.

Den lykkeligste Begivenhed i Kongens Liv var utvivlsomt Sønderjyllands Genforening med Riget — hin 10. Juli 1920, da han paa sin hvide Hest red over Grænsen til det genvundne Land. Det var et ægte Træk, at Kongen tog en lille Pige op til sig paa Hesten. Dette Billede vil altid erindres som et af de skønneste i Sønderjyllands Historie.

Vi ved, hvor alvorligt hele Rigets Velfærd laa Kongen paa Sinde. I de næsten 35 Aar, som Kong Christian den Tiendes Regeringstid kom til at omspænde, gennemgik det danske Samfund en rig Udvikling, økonomisk, socialt og kulturelt. I 1915 satte Kongen sit Navn under Danmarks Riges nye Grundlov, der kom til at betyde saa meget for den folkelige Udvikling. Demokratiet udbyggedes, saa at det kunde bare endog de tungeste Tilskikkelser. Selv opfattede Kong Christian sig som Demokratiets Konge, der samarbejdede med Rigsdagen i Pagt med vort Folkestyres Traditioner. Gennem Aarene kom han paa hyppige Besøg til Rigets forskellige Egne — ogsaa til Færøerne og Grønland, hvis Velfærd han omfattede med de hjerteligste Følelser, — overalt modtaget som den, der symboliserede Sammenhængen og Styrken i vor tusindaarige Historie og Landsmænds Enighed om det væsentlige. Naar Kongen kom ridende gennem Hovedstadens Gader, ene og ubeskyttet, hilst af Mennesker af alle Samfundslag, var det et smukt Udtryk for Aanden i det folkestyrede Danmark. Kongens 70 Aars Fødselsdag den 26. September 1940 blev et uforglemmeligt Minde om det tillidsfulde Forhold mellem Konge og Folk.

Som nordisk Konge ønskede Kong Christian den Tiende altid det bedst mulige Samarbejde mellem Nordens Riger og udførte her en værdifuld Gerning, indledet med Trekongermødet i Malmø 1914. Han var Islands Konge indtil Forbundslovens Ophævelse, og vi ved, at ogsaa paa Island er Meddelelsen om Kongens Død blevet modtaget med Sorg.

I sin første Kongetale i 1912 udtalte Kong Christian, at hans Maal skulde være Danmarks Lykke, Frihed og Selvstændighed. Ingen anden dansk Konge har set vor Frihed og Selvstændighed saa haardt truet som han, og ingen har mere maalbevidst end han arbejdet for Bevarelsen af disse de største nationale Værdier. I de onde Dage forenedes Konge og Folk som maaske aldrig før i vor Historie, og derfor kan vi i Dag i hele Folkets Navn sige Tak for en Gerning, der var til Lykke for vort Fædreland.

I Danmarks Navn: Fred være over Kongens Minde.

Vi beder Hendes Majestæt Dronning Alexandrine og hele det kongelige Hus modtage vor Medfølelse i den store Sorg, som har ramt dem. Vi ønsker for den nye Konge, at han maa have Lykke til at videreføre Arven i det høje og ansvarsfulde Kald, i vor frie Forfatnings Aand, Danmark til Fremgang og Ære.

Kilde
Thorborg, Johs. Rigdagsaarbog 1946-47. København: Gyldendalske Boghandel – Nordisk forlag, 1948, s. V-VII

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
Folketingstale, Kongehuset, Mindetale, Socialdemokratiet

URl
https://www.dansketaler.dk/tale/julius-bomholts-mindetale-ved-h-m-kong-christian-x-s-dod